

I. ZAJEDNIČKA SVJETSKA KONFERENCIJA O SOCIJALNOM RADU I SOCIJALNOM RAZVOJU: RAZVIJANJE PROGRAMA DJELOVANJA

Hong Kong, 10. – 14. lipnja 2010.

Prva zajednička svjetska konferencija o socijalnom radu i socijalnom razvoju (*2010 Joint World Conference on Social Work and Social Development: The Agenda*) održana je u Hong Kongu od 10. do 14. lipnja 2010. godine. Značaj konferencije za socijalni rad, ali i sve ostale profesije u čijem je interesu socijalni razvoj, proizlazi iz dva aspekta. Prvi je što su u organizaciji same konferencije sudjelevala tri velika međunarodna udruženja koja okupljaju stručnjake iz socijalnog rada i socijalne politike: Međunarodna federacija socijalnih radnika (IFSW), Međunarodno udruženje škola za socijalni rad (IASSW) i Međunarodno vijeće za socijalnu dobrobit (ICSW). Ova je konferencija tako nastavak tradicije koja se odvija svakih dviju godina kada se održavaju konferencije socijalnih radnika na svjetskoj razini (prethodna je bila 2008. u Durbanu, Južna Afrika), no sada s tročlanim međunarodnim organizacijskim tijelom. Druga značajna činjenica je bila najavljena geslom »Zajedno gradimo program (*agendu*), zajedno se suočavamo s izazovima i zajedno ustrajemo«. Naime, navedene tri organizacije u kontinuiranoj su komunikaciji s profesionalnom zajednicom već započele proces izrade programa djelovanja za socijalni rad i socijalni razvoj nastojeći prepoznati ključna pitanja na koja treba obratiti po-

zornost. Ova je konferencija bila prilika da se napravi prva skica onoga što bi bio program interesa u postojećim društvenim okolnostima, a koja će svoju finalnu verziju doživjeti u Stockholmu, Švedskoj u lipnju 2012. godine.

Značaj konferencije bio je praćen i brojem sudionika i izlagača, kao i cjelodnevnim bogatim sadržajima vezanim za širok raspon tema koja se tiču socijalnog razvoja. Procjenjuje se da je bilo prisutno više od 2 500 sudionika iz više od 130 zemalja, stručnjaka iz svih područja socijalnog rada i socijalne politike. Uz plenarna izlaganja, održano je 10 simpozija i 135 radionica na kojima je sudjelovalo oko 800 izlagača. Također, sudionici su mogli vidjeti 580 poster i 4 video prezentacije raspodijeljenih kroz tri dana.

Prezentirani radovi bili su raspoređeni u tri tematska područja s pripadajućim podtematskim područjima. U prvom tematskom području *Izazovi i aktualizacija tijekom životnog vijeka* bilo je riječi o skrbi za djecu, adolescenciji i razvoju mladih, obitelji i braku, položaju žena i rodnim pitanjima, aktivnom starenju i brizi za osobe starije životne dobi, pitanjima tjelesnog zdravlja i mentalnog zdravlja. Drugo tematsko područje *Jednakost i socijalna uključenost* obuhvaćalo je izlaganja o cjeloživotnom obrazovanju, zapošljavanju, dostojanstvenom radu i pitanjima s kojima se susreću radnici u imigraciji, suzbijanju siromaštva i socijalnoj sigurnosti, različitim vrstama ovisnosti, nasilju, zločinu s osobitim naglaskom na trgovinu ljudima.

Treće tematsko područje *Održivi razvoj* sadržavalo je pitanja globalizacije i populacijskih kretanja, upravljanja katastrofama (eng. *disaster managment*) i ekološkim izazovima, stambenih potreba, održivog razvoja zajednica, razvijanja filantropije i korporativne društvene odgovornosti, uključenosti korisnika i pokretu samopomoći, financiranja i planiranja mjera socijalne politike, integrativnog obrazovanja socijalnih radnika koje će obuhvatiti nastavnu, znanstvenu i praktičnu djelatnost, razvijanja kulturološki osjetljive prakse, izazova razvoja socijalnog rada u skladu s postojećim društvenim okolnostima, upravljanja znanjem i korištenju novih tehnologija i tehnoloških inovacija.

Organizatori su imenovali i reportere koji će pratiti izlaganja i skupljati bilješke i zaključke, svaki u jednom tematskom bloku. Nakon toga, reporteri su svoje bilješke predali glavnim reporterima koji su ih izložili na samom zatvaranju i prosljedili predsjednicima međunarodnih organizacija.

Uz navedene oblike sudjelovanja autora, dvije večeri organizirane su troje konzultacije u trajanju od jednog sata, koje su se odvijale paralelno, a vodili su ih predstavnici međunarodnih udruženja. Ovakav oblik profesionalnog dijaloga omogućio je osvrt na cjelodnevne radionice i simpozije te otvorio nova pitanja kako bi se ponudilo što je moguće više perspektiva na postojeće društveno stanje kako na lokalnim, tako i globalnim razinama.

Uz to, organizirane su 32 posjete ustanovama i udrugama socijalne skrbi u svim dijelovima Hong Konga. Sve je ovo činilo bogat i intenzivan konferencijski program kojemu je prethodilo nekoliko radionica na temu Etike socijalnog rada, Ljudskih prava, Inicijative za osnovni socijalni standard (engl. *Social protection floor initiative*), Definicije socijalnog rada i Kretanja stope nataliteta u svijetu.

Konferenciju je otvorio voditelj UN-ovog odjela za Ekonomska i socijalna pitanja te predsjednik UN-ovog izvršnog odbora za ekonomska i socijalna pitanja, gosp. Sha Zukang. U svom govoru uputio je čestitku, ali i poziv socijalnim radnicima da se aktivno uključe u globalni dijalog, posebice vezano oko ostvarivanja Milenijskih razvojnih ciljeva Ujedinjenih naroda. Ovo uvodno izlaganje naznačilo je i ozračje u kojem će se odvijati konferencija u kojemu se od socijalnog rada eksplicitno traži angažman na strukturalnoj razini od lokalnih do globalnih socijalnih pitanja, kao i da u promišljanju socijalnih pitanja i održivog razvoja u vidu treba imati ekonomsku, političku, ali i ekološku perspektivu.

Plenarna izlaganja u naredna tri dana pratila su tri tematska područja, nakon čega su slijedili simpoziji i radionice.

Prvi set plenarnih izlaganja održano je na temu Smanjenja siromaštva, a govornici su bili prof. Roslin iz Švedske, Chan-yau Chong iz Hong Konga i prof. Vivienne Taylor iz Južne Afrike. Profesor Roslin prikazao je dinamičan kontekst ekonomskih kretanja u svijetu koja ne samo da oblikuju materijalnu, već i socijalnu stvarnost današnjeg svijeta. Ukazao je na drastični nesrazmjer u razvoju svjetskih regija, ali i otvorio pitanja pred novim trendovima drastičnog razvoja istočne Azije, posebice Indije i Kine te kako će se ovakva »tržišna utakmica«¹ reflektirati na socijalna prava diljem svijeta. Predsjednik Unije slijepih osoba u Hong Kongu, gosp. Chan-yau Chong, ukazao je da se kada se govori o smanjenju siromaštva, ne može ne govoriti o ljudskim pravima. Drugim riječima, drastične ekonomske nejednakosti istovremeno diraju u pitanje poštivanja ljudskih prava. Ovakav pristup naglašava potrebu za novom paradigmom gdje će ekonomski razvoj trebati pratiti čovjeka, njegovo dostojanstvo i ljudska prava. Prof. Vivienne Taylor oslikala je stvarnost afričkog kontinenta kao eklatantan primjer razmjera nejednakosti o kojima se govorilo. Naznačila je da i sama Afrika nije u svojoj gospodarskoj i socijalnoj slici jedinstvena te se mogu razlikovati razvijene i nerazvijene regije. Ta nerazvijenost višestruko se vidi u gospodarskom smislu (oko 40% stanovništva živi u teškom siromaštvu, niska stopa zaposlenosti, osobito kvalitetne- 23% stanovništva radi na puno radno vrijeme, u odnosu na 47% stanovništva u svijetu), zdravstvenom (procjenjuje se da u Africi ima oko 11 milijuna djece bez skrbi zaraženih HIV-om), obiteljskom i socijalnom smislu. Također, postoji demografska neuravnoteženost gdje 41% stanovništva čine mladi do 14, a 56,4% odrasli do 64 godine, dok starije populacije ima tek oko 3%. Ipak, prilika se pronalazi u poticanju obrazovanja, i to ne samo za ekonomsko, zdravstveno, socijalno, već i rodno osnaživanje. Prof. Taylor navodi da se za svaku godinu školovanja kod djevojaka dohodak povećava za 10%, a za isto toliko smanjuje smrtnost djece.

Drugi dan započeo je plenarnim izlaganjima o cjeloživotnim izazovima čije se prevladavanje opet dovelo u vezu sa strukturalnim okolnostima. Voditeljica bolnica u Zimbabveu dr. Valerie Maasdorp govorila je o tome kako se stanovnici Zimbabvea suočavaju u svojim socijalnim okolnostima s problemima kao što su obolijevanje od HIV-a, smrtnost u obitelji, preuzimanje njege za roditelje od strane njihove djece te kako prevladavaju nestašicu ključnih resursa poput hrane, vode, goriva. S druge strane, Irene Hoskins, predsjednica Svjetske

federacije za starenje govorila je o činjenici porasta sve većeg udjela osoba starije životne dobi u populaciji, što će ona značiti za socijalne i ekonomske prilike te što znači kvalitetna skrb za starije. Također, nagovijestila je i potrebu da se pred Ujedinjenim narodima pristupi razvijanju Konvencije o pravima starijih osoba kako bi se pitanja osoba starijih životne dobi aktivno podigla na institucionalnu državnu razinu. Istog dana održan je simpozij na kojem su govorili prof. Ira Colby, prof. Lena Dominelli i dr. Ian Ferguson. Ovaj je simpozij bio namijenjen revidiranju profesije socijalnog rada i na neki način revitaliziranju njegove radikalne prošlosti. Naime, socijalni rad je profesija koja svakodnevno susreće ljude s različitim socijalnim potrebama te vrlo često svjedoči kršenju ljudskih prava. Međutim, čini se da ostaje »tiha profesija« koja ne govori na široj društvenoj razini iz kritičke perspektive, niti inicira socijalne promjene. Poslana je poruka da socijalni rad treba biti politički eksplicitan i angažiran te svjestan makroekonomskih i političkih kretanja, posebice u eri »*zombi kapitalizma*« kakvu je sintagmu upotrijebio dr. Ferguson za neoliberalni kapitalizam koji stalno traži nov izvor sredstava, ali istovremeno iza sebe ostavlja samo kaotično socijalno stanje. Prof. Dominelli još jednom predlaže refleksivnu praksu socijalnog rada koja će promicati akciju koja je kompatibilna s ključnim vrijednostima socijalnog rada (poput dostojanstva, solidarnosti, reciprociteta, poštovanja), ključnim konceptima (socijalnom pravdom, ljudskim pravima, otpornosti, okolišnim razvojem) i svjesna procesa koji se događaju u kontekstu socijalnog rada (hijerarhija i jednakost, konflikt i harmonija, odnosi moći, socijalna kohezija, rješavanje sukoba).

Posljednje plenarno izlaganje održano je na temu ljudskih prava i održivog razvoja. Predstavnicima Svjetske organizacije rada (ILO) i UN-ovog odjela za ekonomska i socijalna pitanja održali su izlaganje o inicijativi uspostave osnovnog standarda socijalne zaštite (eng. *Social protection floor initiative*) koji bi bio instrument zaštite svih ljudi od ekstremnog siromaštva. Dosadašnje mjere ekonomskog oporavka sadržavale su u sebi često diljem svijeta upravo smanjenje socijalnih davanja. Ipak, održivi razvoj mora respektirati i socijalne okolnosti te kako je već bilo rečeno ne ići na uštrb, već pratiti socijalna prava.

Zaključno, konferencija je završena u akcijskom tonu uz poziv svim sudionicima da se aktivno uključe u izradu programa djelovanja za socijalni rad i socijalni razvoj.

Okupivši što je moguće više ideja i perspektiva, postignut je zajednički dogovor IFSW-a, IASSW-a i ICSW-a da će taj program problematizirati 4 točke:

1. socijalne i ekonomske nejednakosti unutar i između zemalja
2. dostojanstvo svake osobe i čuvanje ljudskih prava, posebice u kontekstu političkih okolnosti, demografskih kretanja, političkih sukoba, nasilja, različitih oblika dominacije i potlačivanja
3. ekološku stabilnost koja postaje interesom socijalnog rada ne samo u kontekstu održivog razvoja, već i pojavom brojnih ekoloških katastrofa koje rezultiraju brojnim psihosocijalnim potrebama pogođenog stanovništva
4. važnost izgradnje i očuvanja međuljudskih odnosa kroz životni vijek.

1. zajednička svjetska konferencija o socijalnom radu i socijalnom razvoju: razvijanje programa...

Ovako postavljene teme, stavljaju pred socijalni rad potrebu da se u profesionalnom kontekstu radi na

1. djelovanju i uspostavljanju suradnje između profesionalnih udruga i globalnih aktera
2. daljnjem razvijanju usluga socijalne skrbi
3. jačanju kompetencija i etičkog djelovanja
4. korištenju suvremene tehnologije u praksi, znanosti i obrazovanju socijalnih radnika
5. podizanju kvalitete osnovnog i cjeloživotnog obrazovanja socijalnih radnika
6. jačanju društvenog utjecaja socijalnog rada kao profesije, osobito kroz javno progovaranje o socijalnim pitanjima i aktivnom zastupanju vrijednosti koje promiče socijalni rad.

Ovaj nacrt okvirnog programa djelovanja za socijalne radnike diljem nastaviti će se dalje dorađivati te će se u listopadu 2010. napraviti njegova druga, a u veljači 2011. treća verzija. 15.03.2011. na Svjetski dan socijalnog rada program će se staviti na raspravu diljem svijeta preko članica svjetskih udruženja. Nakon toga, finalna verzija koja će se prezentirati u Švedskoj na sljedećoj svjetskoj konferenciji 2012., bit će službeno predana i zastupana pred Ujedinjenim narodima i drugim globalnim akterima od strane spomenutih međunarodnih profesionalnih udruženja.

Ovo vidimo i kao dobru priliku za našu profesionalnu javnost da se aktivno uključi i doprinese međunarodnom dijalogu koji će, vjerujemo, ostaviti utjecaj na daljnji razvoj socijalnog rada kao profesije. Također, ovakvi poticaji izazivaju nas da u socijalnom radu kod nas ojačamo strukturalnu dimenziju djelovanja i aktivnije radimo na tome da socijalni radnici postaju relevantni dionici društvenog odlučivanja.

Priredila: Ana Miljenović

